

แนวความคิดและวิธีการสื่อสารการเมืองในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
ระหว่าง พ.ศ. 2468 ถึง พ.ศ. 2477

Concept and Methodology for Political Communication
during the Reign of King Prajadhipok, 1925-1934

รองศาสตราจารย์ ดร.พรทิพย์ ดีสมโชค

Associate Professor Phorntip Desomchok, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาพระราชทัศนะและพระราชกุศโลบายการสื่อสารมวลชนของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวตามบริบทการเมือง ระหว่าง พ.ศ. 2468 ถึง พ.ศ. 2477 (2) ศึกษาแนวความคิดและวิธีการสื่อสารการเมืองของนักหนังสือพิมพ์ไทยในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ระหว่าง พ.ศ. 2468 ถึง พ.ศ. 2477 และ (3) ศึกษาต้นแบบการสื่อสารการเมืองของนักหนังสือพิมพ์ไทยในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ระหว่าง พ.ศ. 2468 ถึง พ.ศ. 2477 วิธีการวิจัยเป็นการศึกษาเชิงประวัติศาสตร์จากชีวิตและผลงานที่เป็นหลักฐานชั้นต้นของนักหนังสือพิมพ์ไทยในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นฐานการเป็นวิเคราะห์

ผลการวิจัย พบว่า (1) พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นธรรมราชา “พ่อคุ้มครองลูก” ใช้พระคุณเพื่อสร้างเสรีภาพของประชาชน ฐานรากของหนังสือพิมพ์และภาพยนตร์ (2) นักหนังสือพิมพ์ไทยได้สร้างแนวความคิด 2 กระแสหลักเพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะทางการเมือง คือ มนุษยภาพ และหลักกรรมแห่งหนังสือข่าว และ (3) วิธีการสื่อสารการเมือง 4 วิธีสำคัญเป็นต้นแบบการสื่อสารการเมืองของนักหนังสือพิมพ์ไทย 4 ต้นแบบหลัก ดังนี้ วิธีการแรก คือ “คณะสุภาพบุรุษ” มีนายกุหลาบ สายประดิษฐ์ นายมาลัย ชูพินิจ นายอบ ไชยวงศ์ และนายโชติ แพร่พันธุ์ เป็นแกนนำ เป็นต้นแบบนักหนังสือพิมพ์อิสระชน วิธีที่สอง คือ หนังสือพิมพ์ประชาธิปไตย เป็นฐานการเมืองสร้างประชาธิปไตยโดยหม่อมเจ้าวรรณไวทยากร วรวรรณ กับนายกุหลาบ สายประดิษฐ์ และคณะสุภาพบุรุษ เป็นต้นแบบนักหนังสือพิมพ์ประชาธิปไตย วิธีที่สาม คือ นักหนังสือพิมพ์ราชสำนักสร้างหนังสือพิมพ์อุดมคติสู่ความเป็นจริง และวิธีการที่สี่ คือ การสื่อสารใต้ดินของนักหนังสือพิมพ์ 2 ท่าน ได้แก่ ม.ร.ว.นิมิตรมงคล นวรัตน์ และนายสอ เสถบุตร เป็นต้นแบบหนังสือพิมพ์ใต้ดิน

คำสำคัญ แนวความคิด วิธีการสื่อสารการเมือง รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นนทบุรี 11120

School of Communication Arts, Sukhothai Thammathirat Open University, Nonthaburi 11120

ABSTRACT

The objectives of this research are: (1) to study the mass communication attitude and strategy of King Prajadhipok in the political context between 1925-1934, (2) to study the political communication concept and communication strategy of Thai journalists during the reign of King Prajadhipok between 1925-1934, and (3) to study political communication models used by Thai journalists during the reign of King Prajadhipok between 1925-1934. The research methodology involves the study of primary sources regarding the history and works of Thai journalists during the reign of King Prajadhipok.

From the research, (1) it was found that King Prajadhipok was a *Dhammaraja* (just and virtuous king), who ruled in the manner of “a father protecting his children”, using his benevolence to create civil liberties and to construct the important core foundation for journalism and film. (2) Thai journalists formulated two major concepts that brought about public political awareness. The concept about Being Human and the second major concept, Newspaper Ethics. (3) Political communication methodologies which paved way for 4 Thai journalistic political communication role models. The first methodology, employed by the “Supabburut Group”, the impetus for the free man’s newspaper led by independent newspaper role models Kularb Saipradit, Malai Choopinij, Ob Chaivasu and Chote Praepan. The second methodology, employed by the *Prachachat Newspaper* run by Mon Chao Wan Waitayakorn Varavan, Kularb Saipradit and the Supabburut Group, played a model role in democratic journalism. The third methodology was used by a journalist of the royal court in creating the ideal newspaper of Pramuan Road. Prince Bhattayalongkorn (Nor Mor Sor) was role model for an ideal journalist in a world of reality. The fourth methodology was used by M.R. Nimitmongkol Nawarat and Sor Settabutr in their underground communication and was taken as model for underground journalism.

Keywords: concept, methodology for political communication, the Reign of King Prajadhipok

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่ทำกรวิจัย

ช่วงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ระหว่าง พ.ศ.2468 ถึง 2477 ได้เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองแบบกลับหัวจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์สู่ระบอบประชาธิปไตย การเมืองได้กลายมาเป็นประเด็นหลักของคนในยุคนี้ นักสื่อสารมวลชนจึงพยายามใช้สื่อที่อยู่ในมือของตนเพื่อสื่อสารเผยแพร่แนวความคิดทางการเมืองที่ตนยึดถือ ช่วงเวลาดังกล่าวจึงเป็นต้นกำเนิดนักสื่อสารมวลชน

คนสำคัญเป็นผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงด้านสื่อสารมวลชนมาจากชนทุกชั้นทางสังคม ไม่ว่าจะพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ราชวงศ์และสามัญชน ล้วนสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นประชาธิปไตยของพระมหากษัตริย์ ในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ได้บ่มเพาะเสรีภาพและให้โอกาสความเสมอภาคแก่ชนทุกชั้นได้เรียนรู้ ได้ใช้ความรู้ความสามารถในการพัฒนาประเทศอย่างไม่ปิดกั้น

จากมูลเหตุดังกล่าวข้างต้นจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาพระราชทัตนะและพระราชกุศโลบายของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวต่อการสื่อสารมวลชน ตามบริบทการเมือง แนวความคิดและวิธีการสื่อสารการเมืองของนักหนังสือพิมพ์ไทยร่วมสมัยในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวว่ามีแนวความคิดอะไรบ้าง มีการสร้างเนื้อหาสาระของสาร และยุทธวิธีการสื่อสารการเมืองใดบ้าง พร้อมค้นหาต้นแบบสื่อสารการเมืองของนักหนังสือพิมพ์ไทยในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวระหว่าง พ.ศ. 2468 ถึง 2477 เพื่อใช้เป็นรากฐานการสร้างระบบการสื่อสารการเมืองไทยเชิงพัฒนาการแบบยั่งยืนสืบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

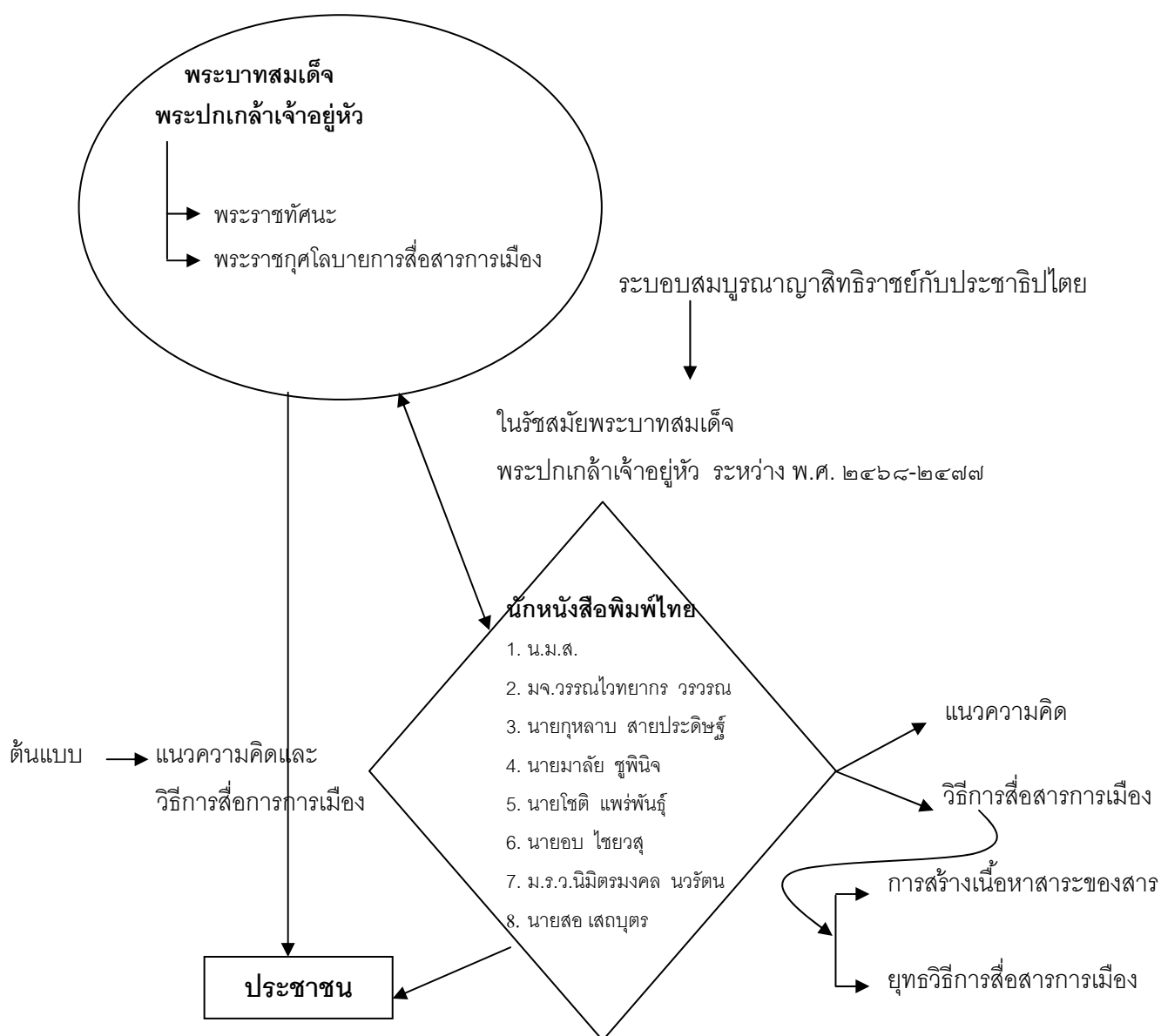
1. เพื่อศึกษาพระราชทัตนะ และพระราชกุศโลบายการสื่อสารมวลชนของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวตามบริบทการเมืองระหว่าง พ.ศ. 2468 ถึง 2477
2. เพื่อศึกษาแนวความคิดและวิธีการสื่อสารการเมืองของนักหนังสือพิมพ์ไทยในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวระหว่าง พ.ศ. 2468 ถึง 2477
3. เพื่อศึกษาต้นแบบการสื่อสารการเมืองของนักหนังสือพิมพ์ไทยในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวระหว่าง พ.ศ. 2468 ถึง 2477

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

แนวความคิด หมายถึง แก่นความคิด อุดมการณ์ หลักการ วิธีการคิด บทบาทหน้าที่ วิธีการสื่อสาร จริยธรรมและแนวปฏิบัติของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและนักหนังสือพิมพ์ไทยเพื่อใช้สื่อสารการเมืองในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวระหว่าง พ.ศ. 2468 ถึง 2477

วิธีการสื่อสารการเมือง หมายถึง การสร้างเนื้อหาสาระของสาร และยุทธวิธีการสื่อสารการเมืองของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว และนักหนังสือพิมพ์ไทยในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวระหว่าง พ.ศ. 2468 ถึง 2477

กรอบความคิดในการวิจัยและวรรณกรรมสนับสนุนกรอบแนวคิด

ผู้วิจัยสร้างกรอบความคิดในการวิจัยบนรากฐานพระราชทัตชนะและราชกฤษฎีกาไลบยการสื่อสาร-
 มวลชนของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวตามบริบทการเมืองระหว่าง พ.ศ. 2468 ถึง พ.ศ. 2477
 พร้อมทั้งแกะรอยจากชีวิตและผลงานของนักหนังสือพิมพ์ไทยกลุ่มเป้าหมายหลัก 8 พระองค์ หรือท่าน
 ดังกล่าวข้างต้น เพื่อศึกษาแนวความคิด วิธีการสื่อสารการเมือง และต้นแบบการสื่อสารการเมืองของ
 นักหนังสือพิมพ์ไทยหลักดังกล่าว ระหว่าง พ.ศ.2468 ถึง พ.ศ. 2477 ภายใต้กรอบการวิเคราะห์หลักของ
 สุกัญญา สุคบรรทัด (2544) Hall (1980), Batson (1984), McQuail (1987) และ Laitila (2005)

วิธีการดำเนินการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัยเป็นการศึกษาเชิงประวัติศาสตร์จากชีวิตและผลงานที่เป็นหลักฐานชั้นต้นของนักหนังสือพิมพ์ไทยในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ระหว่าง พ.ศ. 2468 ถึง พ.ศ. 2477 เป็นฐานการวิเคราะห์จำนวน 8 พระองค์ หรือท่าน ได้แก่ พระราชวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ (น.ม.ส.) หม่อมเจ้าวรรณไวทยากร วรวรรณ (พระวรวงศ์เธอ กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์) ม.ร.ว.นิมิตรมงคล นวรัตน์ นายกุหลาบ สายประดิษฐ์ นายมาลัย ชูพินิจ นายโชติ แพ่งพันธุ์ นายอบ ไชยวสุ และนายสอ เสถบุตร ร่วมกับการสัมภาษณ์ระดมสมองผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 18 ท่าน วิเคราะห์การจับกลุ่มทางประวัติศาสตร์และรอยตามกาลเวลา การตีความและแปลความเปรียบเทียบกันและกัน หักล้างกันระหว่างกรณี และการเสนอเหตุผลเพื่อสร้างข้อสรุป

ผลการวิจัย

1. “ธรรมราชา” ในพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวกับ “เสรีภาพของประชาชน ฐานรากของหนังสือพิมพ์และภาพยนตร์” ด้วยพระราชทัศนะทางการเมืองของพระองค์ทรงใช้พระคุณแห่งธรรมราชา “พ่อคุ้มครองลูก” ในฐานะ “พ่อ” จึงทรงเห็นว่า ต้องแนะนำลูกคือ ประชาชนให้รู้จักปกครองตนเอง ประชาชนจึงเป็นฐานรากหรือรากแก้วของประชาธิปไตยในอนาคต ทรงทำแต่สิ่งที่ดีเท่าที่จะกระทำได้ หนังสือพิมพ์และภาพยนตร์เป็นตัวแทนแห่งพลังขับเคลื่อนความคิดเห็นของประชาชน พระองค์จึงทรงเปิดตลาดเสรีทางความคิดเห็นให้แก่สื่อหนังสือพิมพ์และภาพยนตร์ รัฐไม่เข้าไปแทรกแซงสื่อ และทรงต้องการให้หนังสือพิมพ์และภาพยนตร์มีเสรีภาพควบคู่กับมีความรับผิดชอบทางสังคม ได้มาตรฐานธรรมาจริยาแห่งวิชาชีพอย่างแท้จริง

2. แนวความคิดหลักของนักหนังสือพิมพ์ไทย คือ มนุษยภาพและหลักธรรมแห่งหนังสือข่าว เพื่อสร้างจิตสำนึกสาธารณะทางการเมือง ช่วยสะท้อนการสื่อสารการเมือง 4 วิธีสำคัญ สู่การเป็นต้นแบบการสื่อสารการเมืองของนักหนังสือพิมพ์ไทย 4 ต้นแบบหลัก ได้แก่ **วิธีการแรก** คือ “คณะสุภาพบุรุษ” พลังขับเคลื่อนหนังสือพิมพ์อิสระชนโดยมีนายกุหลาบ สายประดิษฐ์ นายมาลัย ชูพินิจ นายอบ ไชยวสุ และนายโชติ แพ่งพันธุ์ เป็นแกนนำ เป็นต้นแบบนักหนังสือพิมพ์อิสระชน ใช้ยุทธวิธีการเขียนบทความ บทบรรณาธิการ คติบันเทิงทางหน้าหนังสือพิมพ์ และออกเป็นหนังสือเล่ม เป็นการสื่อสารแบบน้ำซึมบ่อทราย **วิธีที่สอง** คือ หนังสือพิมพ์ *ประชาชาติ* เป็นฐานการเมืองสร้างประชาธิปไตย โดยหม่อมเจ้าวรรณไวทยากร วรวรรณ กับนายกุหลาบ สายประดิษฐ์ และคณะสุภาพบุรุษ เป็นต้นแบบนักหนังสือพิมพ์ประชาธิปไตย ทำหน้าที่เป็นครูสอนการเมือง เสนอข่าวสดและเขียนด้วยภาษาประณีตและงดงาม **วิธีการที่สาม** คือ นักหนังสือพิมพ์ราชสำนักสร้างหนังสือพิมพ์อุดมคติแห่งสำนักถนนประมวญ โดยมีพระราชวงศ์เธอกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ (น.ม.ส.) เป็นต้นแบบหนังสือพิมพ์อุดมคติสู่ความเป็นจริง ทรงเป็นครู “ธรรมะในใจของหนังสือพิมพ์” และผดุงรักษาคุณงามความดีของพระมหากษัตริย์ให้อยู่ในใจมวลประชา เพื่อรักษาสาย

สัมพันธ์และความทรงจำ และ**วิธีการที่ดี** คือ การสื่อสารใต้ดินของนักหนังสือพิมพ์ 2 ท่าน ได้แก่ ม.ร.ว. นิมิตรมงคล นวรัตน์ และนายสอ เสถบุตร เป็นต้นแบบนักหนังสือพิมพ์ใต้ดิน ได้ออกหนังสือ **น้ำเงินแท้** การเขียนบทความส่งออก เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่สู่สาธารณชนในโลกภายนอกในขณะที่ถูกจองจำอยู่ ฐาน นักโทษการเมือง พร้อมทั้งได้ผลิตงานอิสระตามความคิดฝัน

การอภิปรายผล

1. **ต้นแบบนักหนังสือพิมพ์อิสระชน “ปลุก ปลุกและเปลี่ยนแปลง”** คือ หัวใจของการสื่อสารการเมือง นักหนังสือพิมพ์อิสระชนมีหัวใจหล่อหลอมมาจากมนุษย์ปุถุชนธรรมดาที่ได้รับโอกาสและมีเวทีสาธารณะใช้แสดงความคิดเห็น การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้โดยบทบาทและหน้าที่ของวิชาชีพตนเองได้โดยตรง คือ การเป็นนักหนังสือพิมพ์ สมาชิกชาวคณะสุภาพบุรุษทุกคนจึงมีชีวิตและจิตวิญญาณที่มีเสรีภาพเป็นรากฐานของการทำงานอยู่ทุกขณะจิต มีความมุ่งมั่นที่จะปลุกให้ชาวสยามในยุคนั้นได้ตื่นได้ตระหนักรู้ถึงความเป็นมนุษย์ภาพของตน ว่าแต่ละคนมีคุณค่า พร้อมทั้งได้ให้ความรู้ความเข้าใจเป็นการปลุก บ่มเพาะแนวความคิดหลัก “มนุษยภาพ” ได้ชูประเด็นเรื่องความเป็นมนุษย์ ความเสมอภาคทางโอกาสเพื่อทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม และเสรีภาพแห่งความรัก และได้เรียกร้องเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์และการกระทำ มีการสื่อสารย้ำเตือนด้วยความถี่ทุกวันทางหน้าหนังสือพิมพ์รายวัน และสร้างความต่อเนื่องด้วยยุทธวิธีการสื่อสารแบบน้ำซึมบ่อทราย ผ่านหนังสืออ่านเล่นคติบันเทิง

2. **ต้นแบบนักหนังสือพิมพ์ประชาธิปไตย** การออกหนังสือพิมพ์ *ประชาชาติ* นับเป็นการประกาศเจตนารมณ์ที่เด่นชัดของบทบาทและหน้าที่ของหนังสือพิมพ์เพื่อขับเคลื่อนการเมืองในระบอบประชาธิปไตยโดยตรง ดังนั้น นักหนังสือพิมพ์ของหนังสือพิมพ์ *ประชาชาติ* จึงเป็นนักหนังสือพิมพ์ที่มีความรู้ความเข้าใจความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านการเมืองเป็นหลักในห้วงเวลาหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 จึงอาจกล่าวได้ว่า หนังสือพิมพ์ *ประชาชาติ* ได้ช่วยหล่อหลอมสร้างนักหนังสือพิมพ์รุ่นใหม่ให้เป็นนักหนังสือพิมพ์ประชาธิปไตยอย่างแท้จริง เป็นการสร้างนักหนังสือพิมพ์ที่เกิดจากนักหนังสือพิมพ์อิสระชนที่ยึดหลักแนวความคิด “มนุษยภาพ” จากคณะสุภาพบุรุษ และนักหนังสือพิมพ์รุ่นใหม่ที่กำลังกำเนิดขึ้นจากอุดมการณ์ประชาธิปไตยของการทำงานในหนังสือพิมพ์ *ประชาชาติ* ร่วมกับนักการเมืองของคณะราษฎรบางท่านที่มีความรักในการเขียนได้เป็นนักคอลัมน์นิสต์พิเศษให้ และที่สำคัญยิ่งคือ หม่อมเจ้าวรรณไวทยากร วรวรรณ หรือท่านวรวรรณ ได้ทรงเป็นเสาหลักประชาธิปไตยทางหลักวิชาและหลักปฏิบัติธรรมจรรยาของการเป็นนักหนังสือพิมพ์ที่ดี จนนักหนังสือพิมพ์ทุกคนในยุคนี้ยอมรับนับถือพระองค์ท่านเป็นครู เรียกพระองค์ว่า “ท่านอาจารย์” ถือเป็นอาจารย์นักหนังสือพิมพ์ประชาธิปไตย นับเป็นการจัดส่วนผสมการสื่อสารการเมืองได้อย่างสมดุลลงตัว จึงส่งผลโดยตรงต่อการสร้างนักหนังสือพิมพ์ประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นจริง เพื่อร่วมช่วยร่วมขับเคลื่อนประชาธิปไตยให้บรรลุผลในช่วงต้นได้ตั้งตั้งเป้าหมายไว้

3. **ต้นแบบนักหนังสือพิมพ์อุดมคติสู่ความเป็นจริง** จุดกำเนิดของต้นแบบนักหนังสือพิมพ์อุดมคติสู่ความเป็นจริง เกิดจากผู้ที่มิใช่จักรศรัทธาในวิชาชีพหนังสือพิมพ์ มุ่งมั่นต้องการสร้างหนังสือพิมพ์ที่เป็นหนังสือพิมพ์อย่างแท้จริง หมายความว่า เป็นหนังสือพิมพ์ที่มีเสรีภาพด้วยความรับผิดชอบ มีการประพฤติปฏิบัติบทบาทและหน้าที่อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ตามธรรมจรรยาที่ดีของหนังสือพิมพ์สู่ความเป็นจริงในสยามประเทศที่ถูกเรียกขานว่า เป็นประชาธิปไตยหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 บุคคลต้นแบบที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานี้ คือ พระราชวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ทรงเป็นนักหนังสือพิมพ์สามแผ่นดิน เมื่อยุคสมัยเปลี่ยนแปลงไป พระองค์ท่านทรงต้องการประกอบอาชีพนักหนังสือพิมพ์ที่ทรงรัก พร้อมทั้งทรงทำหน้าที่ของการเป็นนักหนังสือพิมพ์ที่ดีตามหลักธรรมจรรยาของหนังสือพิมพ์ ซึ่งทรงยึดถือปฏิบัติมาตั้งแต่ครั้งแผ่นดินสยามถูกปกครองด้วยระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ สู่ยุคประชาธิปไตย พระองค์ทรงเป็นเจ้าของและนักหนังสือพิมพ์แห่งสำนักถนนประมวญ ประกอบด้วย *ประมวญวัน ประมวญสาร และ ประมวญมารค*

4. **ต้นแบบนักหนังสือพิมพ์ใต้ดิน** จุดเปลี่ยนแปลงสำคัญประการหนึ่งหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ก็คือ การเกิดกบฏบวรเดช พ.ศ. 2476 ทำให้คำว่า “**นักโทษการเมือง**” ปรากฏเด่นชัดขึ้น นักโทษการเมืองคนสำคัญที่ได้รับแรงกดดันการเมืองแห่งผลการกบฏบวรเดช พ.ศ. 2476 จนส่งผลให้เกิดนักหนังสือพิมพ์ใต้ดินขึ้น 2 ท่านเด่นๆ ได้แก่ ม.ร.ว.นิมิตรมงคล นวรัตน์ และนายสอ เสถบุตร

“เสรีภาพในการสื่อสาร รากฐานประชาธิปไตยแท้” นักหนังสือพิมพ์ใต้ดินมีเป้าหมายของการเคลื่อนไหวเพื่อช่วยสื่อสารในอีกมิติหนึ่งที่ยังไม่เคยถูกเปิดเผยมาก่อนของคนกลุ่มหนึ่งที่มีความคิดเห็นแย้ง หรือแตกต่างจากรัฐบาลในระบอบประชาธิปไตย แล้วรัฐบาลได้ใช้วิธีการกำจัดกลุ่มคนนี้ด้วยวิธีรุนแรงและไร้ความยุติธรรม ม.ร.ว.นิมิตรมงคล นวรัตน์ เขียนไว้ในบันทึกของตนที่ชื่อว่า “วันนี้” ได้เรียกประชาธิปไตยของคณะราษฎรนั้นเป็นของจอมปลอม หรือ เป็นของเก๊ หลอกหลวง คำว่ากบฏในสมัยนี้ไม่ใช่หมายถึง คนอธรรม แต่หมายถึงคนรักสัตย์รักธรรมต่างหาก ถึงกระนั้นคนเหล่านั้นก็ต้องถูกคุมขังอยู่ในกรงเหมือนสัตว์เดรัจฉาน นักหนังสือพิมพ์ใต้ดิน ได้แสดงให้เห็นคุณค่าของเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน เห็นคนเป็นคนเพื่อร่วมสร้าง “สังคมที่เป็นอุดมรัฐ” สามารถให้ความเป็นธรรมแก่คนทุกคนได้เสมอหน้ากัน และคุณค่าของคนมีพื้นฐานจากการมีเสรีภาพในการสื่อสาร นักหนังสือพิมพ์ใต้ดินจึงเป็นกระแงเงาสะท้อนการดิ้นรนต่อสู้เพื่อเสรีภาพในการสื่อสาร ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญยิ่งของสังคมประชาธิปไตยแท้ๆ นักหนังสือพิมพ์ใต้ดินจึงเปรียบเสมือนไอน้ำร้อนที่ถูกแรงกดดัน ได้พยายามหาช่องทางระบายออกมา แม้เพียงมีช่องทางเล็กน้อย ก็พวยพุ่งออกมาได้อย่างมีพลังไม่ขาดสายของการสื่อสารการเมืองของนักหนังสือพิมพ์ใต้ดิน ถือว่าเป็นขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อปลดแอกประชาธิปไตยจอมปลอมที่เกิดขึ้นในสมัยนั้น

ข้อเสนอแนะ

1. ควรจัดนำเนื้อหาสาระสำคัญของข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ บรรจุเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรนิเทศศาสตร์ทั้งการศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก เป็นรายวิชา หรือชุดวิชา เพื่อให้ นักศึกษาได้ศึกษาเรียนรู้ต้นรากแห่งประวัติศาสตร์การสื่อสารมวลชนไทย หลักปรัชญา แนวความคิด วิธีการคิดและวิธีการสื่อสารของนักหนังสือพิมพ์ไทยและนักภาพยนตร์อย่างลุ่มลึก
2. ควรจัดเป็นแหล่งเรียนรู้ e – learning ของนักคิดนักหนังสือพิมพ์ไทย เพื่อให้ให้นักเรียน นักศึกษา นักวิชาการ นักวิชาชีพทางนิเทศศาสตร์ และผู้สนใจได้ศึกษาค้นคว้าต่อไป
3. ควรจัดตั้งสถาบัน หรือศูนย์นักคิดนักเคลื่อนไหวทางนิเทศศาสตร์ร่วมสมัย โดยสาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เป็นผู้นำใช้ข้อค้นพบของการวิจัยนี้เป็นฐานความรู้หลัก พร้อมทั้งขยายการศึกษาวิจัยไปยังนักคิดนักเคลื่อนไหวทางนิเทศศาสตร์ในยุคสมัยต่างๆ ของประเทศไทย เพื่อเป็นการสร้าง พัฒนาและขยายองค์ความรู้ทางศาสตร์นิเทศศาสตร์โดยตรง มุ่งสร้างทฤษฎีรากฐานทางนิเทศศาสตร์ของไทยขึ้น เพื่อใช้ศึกษาเรียนรู้ ทำความเข้าใจในต้นสมอความคิดของนักคิดไทยอย่างถ่องแท้ ช่วยกระตุ้นและสร้างระบบวิธีการทำงานรวมกลุ่มระหว่างนักวิจัย นักวิชาการ และนักศึกษาร่วมกัน ค้นคว้าและทำงานข้ามกลุ่มย่อย รวมทั้งมีการวิพากษ์วิจารณ์ภายในในกลุ่มเชิงสหวิทยาการ นับเป็นการสร้างความเจริญงอกงามของศาสตร์อย่างมีคุณค่าต่อประเทศชาติต่อไป

บรรณานุกรม

- พระราชบัญญัติพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเรื่อง Problems of Siam พระราชทานพระยากัลยาณไมตรี ลงวันที่ 23 กรกฎาคม 2469 กจช. เอกสาร ร.7 บ.1.3/32 No.47 ส่วนพระองค์สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ แผนกอภิรัฐมนตรี เรื่องบันทึกการปกครอง 23 กรกฎาคม - 1 สิงหาคม 2469
- พระราชบัญญัติพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวเรื่อง Democracy in Siam กจช. เอกสาร ร.7 บ. 1.3 เล่ม 4/67 No.42 ส่วนพระองค์ สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ แผนกเสนาบดี เรื่องกรรมการองคมนตรี 2470
- สุกัญญา สูดบรรทัด (2544) *ประวัติการช่วงชิงสิทธิอำนาจทางข่าวสารผ่านหนังสือพิมพ์*
กรุงเทพมหานคร: สภาวิจัยแห่งชาติ
- Batson, Benjamin A. (1984). *The End of the Absolute Monarchy in Siam*. New York: Oxford University Press.
- Hall, S. (1980) "Cultural Studies: Two Paradigms.", *Media, Culture and Society*, 2: 57-72.
- Laitila, Tiina (2005) "Journalistic Codes of Ethics in Europe" in McQuail, Golding & Bens., eds. *Communication Theory and Research*. pp.191-204. London: Sage Publications Ltd.
- McQuail, Denis (1994) *Lecture on 'Media Accountability'*, University of Amsterdam, 17 March.

การพัฒนาศักยภาพกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้านด้วยสื่อ ICT ในกลุ่มประเทศอาเซียน

ICTs To Empower ASEAN Homeworkers*

รองศาสตราจารย์ ดร.กมลรัฐ อินทรทัศน์ และ รองศาสตราจารย์ปิยนัทร ล้อมชวการ
สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120

INTRODUCTION

This research is part of a regional research on women homeworkers and their use of Information Communication Technology (ICT) for their work in three countries of South-east Asia – Indonesia, Thailand and Malaysia. It tries to answer two main questions:-

- **What are the key gender-specific issues and challenges faced by urban poor women homeworkers in Thailand carrying out home-based work?**
- **How can women homeworkers be empowered by the use of ICTs for economic activities and thus take ownership/control of the management of social networks, information sharing and other activities that enable them to work from home and enjoy the full benefits thereof?**

In relation to the above questions, the research project, thus, focuses on the following key areas:

- a) The enabling environment or the contexts, structures and mechanisms supporting women homeworkers and their use of ICTs for work;
- b) Activities or efforts to address gender issues of urban women homeworkers; and
- c) Understanding the potential for ICT-Empowered Women Homeworkers

1) Marginalization of women in the labour market. Although labour force participation of women in Thailand is high, the issues related to women's status in employment and the recognition of the contribution of women in reproductive and productive work is still a concern. The participation in economic activities increases the burden of women as they still bear most of the responsibilities for the domestic work. Household division of labour is still engendered and the introduction of ICT usage may add instead of reduce homeworkers' burden and responsibilities.

2) Invisibility of Women. Many women remain 'invisible' in the production process especially those homeworkers who are subcontractors or waged-homeworkers. They produce parts of end products. They are also not regarded as the main users of technology.

*บทความวิจัยเรื่องนี้คัดมาจาก วารสารนิติศาสตร์ มสธ. ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 ตุลาคม 2552

3) Masculine culture of technology. In some cultures, there are inherent factors which hinder women from using technology. These factors promote and facilitate the control and mastery of technology by men (Wajcman, 1991). In Thailand, this situation has improved somewhat as women have to some extent gained accessibility as ICT has become affordable, widened its coverage, and became user-friendly. ICT tools have become commonly used to promote gender's equity.

There are two sub-themes related to the issue of masculine culture of technology discussed in this research:

a) 'Woman question in technology'. Here the exclusion of women from technological work is discussed. It tries to examine structural barriers hindering women's participation such as discrimination based on sex in the training, development in employment and the awarding of assistance or grants in projects (Wajcman, 1991). It also considers the differential socialization for boys and girls at home and at schools, which may later translate into women not being comfortable with the use of technology. Women's participation in technology is also related to access to education, training and employment based on gender discrimination.

b) 'Technology question'. These issues relate to the nature and structure of technologies and technology work. Women may be excluded from technological work while in addition the nature and design of technology is not appropriate for women's needs and interests (Wajcman, 1991).

METHODOLOGY

Three locations in Thailand were selected for the fieldwork for the research project to be conducted : Bangkok including greater Bangkok, Chiangmai and Khonkaen because of its high concentration of homeworkers together with the presence within the same vicinity of various industries that have high growth potential.

Selection of Homeworkers : The main criteria in selecting the homeworkers from the three Thai study sites are vulnerability (e.g., income level, health status, number of dependents) and actual or potential access to ICTs. Using these criteria, the Thai research team interviewed 75 homeworkers, including 3 male homeworkers and 72 female homeworkers. Of these, 26 are from Bangkok and Greater Bangkok, 24 are from Chiangmai, and 25 are from Khonkaen. From each city, the urban poor areas which have access to ICT infrastructure were selected.

Selection of Stakeholders : forty sectoral stakeholders who work directly or indirectly with homeworkers: 1) Government agencies (GOs): 19 (47.5%), 2) Non-Government agencies (NGOs): 5 (12.5%), and 3) Private sector and others: 16 (40%)

Research Method : four methods to gather relevant information - interviews, focus group discussions, oral histories and observations for case study.

RESEARCH FINDINGS

Contexts, structures and mechanisms supporting women homeworkers and their use of ICTs for work

a) Profile of Home-Based Work

After the Asian Financial Crisis of 1997, Economic reforms were introduced to strengthen the Small and Medium size Enterprises (SMEs). This effort also stimulated various kinds of domestic production and income generation activities. Homeworkers in Thailand can register with the Ministry of Labour and are divided

into 374 groups/types of homeworkers such as housewives' groups, elderly groups, HIV positive groups. The selection of homeworkers for interview has taken into consideration these different groupings of homeworkers. This research involves two main groups of homeworkers - those who work individually from home and those who work in groups in the vicinity of their home. Those who work in groups may be homepreneurs working with members of their families or employing waged homeworkers on a part or full-time basis in their home-based enterprise).

b) Homeworkers's personal characteristics

Over eighty percent of homeworkers in Thailand are women (Chasombat 1999). The majority of homeworkers interviewed in this study work individually from home, although a significant number work with others as groups (e.g., family-based enterprises). These patterns resemble the findings of the study done by Kasetsart University (1999). Those who work individually from home, may be small scale homeworkers or homepreneurs with others working for them. Homeworkers who work individually are likely to belong to or are registered with groups but may or may not be active members of the group.

The majority of the homeworkers (69%) are married with children, though a significant number of their husbands are working away from home as migrant workers. Those working elsewhere within Thailand return home two to three times a year whereas those working abroad are only able to return every two to three years. A few homeworkers narrated sad tales of 'disappearing' husbands who come and go without informing their wives of their intention.

c) Household and home-based work socio-economic features

Most homeworkers interviewed in Bangkok live in rented dwellings mostly in slums. Workers interviewed in Chiangmai and Khonkaen are more likely to own their house or live in lower or middle class suburban residential areas. The slums in Bangkok are often in the midst of the lower or middle-class residential areas. The front streets may be lined with well constructed link houses for the middle class but behind these are a myriad of squatter settlements with no proper sanitation and drainage. Some have water and electricity supplies, illegally channelled from the main street. While fewer homeworkers in Thailand are exposed to hazardous work and living conditions compared to the past all is not well. In the urban areas, there is overcrowding, lack of ventilation and poor sanitation. The poor sanitation especially in the city slum areas become breeding grounds for mosquitoes and flies and are infested with mice and other disease-carrying vermin. In contrast, around the city fringes the home-based works are in the open air, or in well-ventilated areas.

The household income of the homeworkers interviewed is between US\$50 to US\$550 per month. The average working hours are 10 to 12 hours per day, and their average income is mostly between US\$2 to US\$5 per day i.e. the monthly income being between US\$50 to US\$150. Twenty four homeworkers i.e. 32% earn US\$51 to US\$150, while 15 Homeworkers (20%) earn US\$151 to US\$250.

d) Skills and training

- The homeworkers interviewed are mainly engaged in the following types of work:
- Garments/Clothes: Sewing, embroidery, clothes decoration, and cloth mattresses (40%)
 - Handicraft: Wood carving, weaving, clothes hanger, mulberry papers and products, and artificial flowers (25.5%)
 - General home-based work: Food services, decorative items, other types of souvenirs, and factory-related product i.e. powder puff which is not a handicraft (12.4%)

- Local wisdom home-based work: Silk weaving, cotton weaving and decoration, and Benjarong pottery - high-end products which allow home workers to earn higher income (10.6%)
 - Fishing net weaving (8%)
 - Services: Traditional massage, beauty salon (4%)
- The home-based work is primarily centred around the making of creative products with only a few linked to the food-processing industry. Some products like silk and pottery are for niche markets. There is a slight differentiation in the type of homeworking among the three sites as noted below:

e) ICT structures in the community

All of the Thai homeworkers interviewed use telephones (either fixed line or mobile phones) for work and personal purposes. Nearly 100% have their own mobile phones units which they use for their personal and home-based business contacts. The majority of those owning their own units share it, allowing other members of the family to use them. Generally spend around 150 to 250 Baht (about US\$7) per month, for their pre-paid card phone.

Among the useful ICT tools in Thailand are the community radio and community broadcasting towers which are very accessible and appropriate for most areas of Thailand. Both tools are encouraged by the government as tools for community development.

Another interesting ICT tool in addition to the community radio is Cable TV. It is widely subscribed to because of its low fee (about 300 Baht/US\$7 per month) and its wide service coverage especially in the urban areas. While it creates more interest, it is less accessible than the community radio to homeworkers for business due to higher charges.

Cheap ICT tools include the VCD and the DVD. Although the software and hardware for these forms of media are affordable for both urban and rural people, costing as little as US\$30 for a VCD or DVD player, their main content focuses on entertainment. Only a few agencies are starting to produce this kind of media for training and people empowerment.

2) Activities or efforts to address gender issues of urban women homeworkers

Both groups of homeworkers i.e. piece-rate or waged homeworkers and the homepreneurs face challenges. The waged homeworkers' have challenges with meeting urgent deadlines, completing and delivering their products, obtaining a fair price for their labour, meeting product quality control as well as health related issues. The homepreneurs are challenged with the basics of how to run their business by themselves i.e. investment, quality production and marketing. It normally takes homepreneurs five years to handle the multiple aspects they are confronted with and establish their business even though they have received continuous support from various agencies including SME training programmes, SME Bank loans, and the Export Promotion Department. Networks both formal and informal i.e. their customers, employers, group members, and marketing networks are essential. Both groups are in search of solutions to build their capacity and access resources beneficial to their development.

Action towards ICT-enabled home-based work

There is a lack of access to ICT training for more effective use for promotion and sales. Most homeworkers have not received training on the use of ICT tools. The government agencies blamed homeworkers for the lack of interest in training. The reason for this apparent lack of interest is possibly due to insufficient awareness among homeworkers regarding the benefits of such tools beyond their present usage

and the heavy dual burden of work and the homeworkers family responsibilities as evident in the earlier discussions on the gender division of labour both in reproductive and productive work with the women assuming full responsibility for domestic duties. The extension staff members servicing homeworkers, often lack exposure to the wider use of ICTs for work. These organizations and their staff primarily focus on providing economic, income-generating assistance.

3) Understanding the potential for ICT-Empowered Women Homeworkers.

The problems, challenges and opportunities faced by the homeworkers, together with the gender issues are simultaneously linked to gender norms related to intra-household gender relations; notions of women and work and notions of women and technologies. Transforming gender relations for women homeworkers to use ICTs requires gender justice in all of these areas.

a) Preventing marginalization of women in the labour force

Most home-workers interviewed conveyed their past feelings of 'low self-confidence'. Because they have little education they feel that they are 'not respected and not recognised for their contribution' by their own families or the communities. They are normally regarded as 'just housewives' whose main role is to serve the family, and be dependent on their husbands. These images of the 'lowly' women, born to suffer and be a 'martyr' for the happiness and well-being of her husband and children, are often reinforced in the television programmes popular among the housewives and homeworkers.

b) Making women visible in the economy

With the continuous efforts and supportive policies of the Thai government to eradicate poverty and promote entrepreneurship, the homeworkers and homepreneurs have enhanced their confidence in 'themselves' and become more 'visible'. Some of them became breadwinners of the family, group leaders, or community leaders as they help others venture into being business-owners or homepreneurs. The OTOP product champions are an inspiration to other women homeworkers.

c) Transformation of meanings attached to gender and technology

Homeworkers generally have a positive attitude toward ICTs although they think that they are not educated enough to use these tools. Their children, and sometimes their husbands, are the ones who use ICTs. Television and radio are still regarded as primarily for entertainment in most households though with the busy schedule, most homeworkers hardly concentrate on the programme. Both are good sources of information for their work especially for those in business related to fashion and creativity. They confess that these are good sources of knowledge and information concerning the current trends which will impact their production.

d) Resolving women in technology question

Participant observation, particularly through the case studies, reveals much about the norms and practices relative to women's access, use and control of ICTs. The barrier to developing women's capability to use technologies, especially ICT's, runs deep in Thai culture. Perception of technology (e.g., computers as complicated machines), together with limited or non existent English skills, is the main barrier to Internet use. Among the homeworkers, the use of the computer and the Internet is perceived to be complicated both in its functions and its language requirements. The cost of computers is high relative to the homeworkers' general income. The lower end homeworkers do not see the need for computers and Internet.

e) Resolving the technology question

Mobile phones are almost ubiquitous at the research sites. The government, especially the Taksin-headed government, in collaboration with supportive companies in the private sector like Shinawarta, made mobile phones very cheap and widely available. It is observed that homeworkers seldom use short messaging. The explanation given is that at the initial stages, SMS and phone calls were promoted at the same cost (3 Baht per call or SMS). Being a less literate group, the homeworkers prefer to speak rather than SMS. Although currently SMS (0.5Baht per SMS) is much cheaper than calls (3 Baht per minute call), the homeworkers still prefer to speak rather than SMS. Older homeworkers complained of difficulties in using the small keys to send messages while less literate ones found spelling out their intended message laborious. Consequently verbal calls seem quicker and easier.

CONCLUSIONS AND RECOMMENDATIONS

The study of 75 homeworkers in Bangkok, Chiangmai and Khonkaen has provided insights into the work and lives of single homeworkers who work alone as subcontractors or waged homeworkers as well as homepreneurs who work with others in a group or employ other homeworkers. With the recognition and concerted, systematic development efforts of homeworkers by the Thai government, many homeworkers have combined work experience, local wisdom, traditional skills with innovative and creative designs to produce value-added or niche products for domestic and international markets. As part of the 'One Tambon One Product' (OTOP) project, homeworkers are organised into groups and assisted to evolve from single homeworkers into groups of homepreneurs producing complementary high quality products for niche markets.

To prevent those who are unable to organise and work in groups or have poor quality products from becoming marginalised, **there is a need for the implementation of policies and plans by the relevant government agencies to cater for homeworkers who operate as individuals, i.e. piece-rate, subcontractors and waged workers of homepreneurs, who lack bargaining power.** The policies should protect them and accord them benefits. They have to be supported and given access to the many resources and assistance provided by the various sources and agencies regardless of whether they form groups. It is important that all the relevant agencies be dedicated to serve these homeworkers and guide them patiently to become the qualified and sustainable 'Community Business SME' or 'Business SME'. The relevant agencies have to act as their 'mentor or coach' to facilitate them systematically and dynamically.

Homepreneurs and homeworkers' groups, **need a form of 'one stop service centre' with continuous out-reach programmes to disseminate more information.** This would include providing the necessary 'know how', and information concerning 'best practices', 'fair trade', 'green globe', free trade, and other news and events in general. While this group of homeworkers are able to access many resources, the relevant agencies can help top-up and train and equip them to attain the required qualifications.

The relevant agencies can also help the individual homeworkers as well as the homepreneurs to naturally tap into each other's strengths and network with each other. **Relevant agencies should promote networking amongst homeworkers drawing on simple and affordable ICT tools and applications.** This would be especially helpful to expand their network and access relevant information concerning

training, study trips; different levels of marketing outlets and receive orders especially from overseas. Such access will expose both groups to more opportunities, different perspectives, and ideas about networks for their future development. Consideration should be given to ensure that recommendations are applicable, appropriate to the homeworkers lifestyle and work, user friendly, in their own language and affordable/cost efficient making them worthy of their efforts to learn and their investment.

With the Thai government promoting the use of ICT and facilitating its penetration into the world of the homeworkers, all the homeworkers interviewed have access to phones (fixed or mobile), radio including community radio and broadcasting towers and television. Efforts and policies are continuously made to increase the affordability of these ICT tools and promote their use for community and business development. The community radio and broadcasting towers are examples of efforts to decentralize and promote the use of ICT for local development. **The research reveals the need for gender sensitization and training in community education and local development programmes.** With some training, including gender awareness and sensitization together with exposure to ICT possibilities, the local managers of these facilities can better serve the homeworkers' needs and enhance their knowledge and capabilities. This will be particularly beneficial in improving gender relations, gender equality and removing the feeling of inadequacy related to technology.

Phones, especially mobile phones, are extensively used for communicating business transactions including orders from overseas. Although mobile phones are widely used, the full potential has not been exploited. Currently homeworkers use it mainly for verbal communication. Its great potential as a tool for business can be better and more cost-effectively used if **simple applicable software is designed and made available for homeworkers to overcome language differences to send designs to customers and access orders sent to them.**

The Thai government is quite advanced in providing ICT physical infrastructure (e.g., e-Thailand, ICT Cities Piloting Project in all main cities of Thailand such as Khonkaen ICT City in Khonkaen province). Combined with the OTOP project, holistic and continuous support and policies have assisted all levels of homeworkers in Thailand, both directly and indirectly, to access the outside world using their 'local wisdom' or 'local assets' which have never been 'valued' before. The OTOP project was one among the relevant projects could help revive these values, and eventually help change their social status as well as uplift their quality of life. **The relevant agencies and the academic institutions can help empower the homeworkers by educating and transferring current and untapped local wisdom to the new generations more effectively and teaching them to implement it more successfully.**

Appendix

Photo Essay

Enabling Environment for Homeworkers and Use of ICT

Homeworkers's Personal Characteristics

All the homeworkers in the research are within legal working age, the oldest being 80 and the youngest 23. Of the 75 homeworkers interviewed, 33% are between 30-39, 24% between 40-49 and 24% between 50-59.

The majority of homeworkers are married with children. Many husbands are working away from home in other cities or abroad. The homeworkers, often helped by their daughters earn to provide for their family. They earn between \$50-550 per month.

Homeworkers, who are single mothers, divorced or widowed, bear responsibility for young and old dependants. They in turn help in the home-based work.

Skills and Training

Some of the skills in home-based work are passed from generation to generation. Few skills are gained from formal school education.

Household and home-based socio-economic features

Most homeworkers in Bangkok live in rented dwellings mostly in the slum. The many pairs of shoes outside of the house reflect the large number of tenants and 'temporary' occupants.

After the Asian Financial Crisis, many assistance programmes for Poverty Eradication, encouraged retrenched migrant workers to enter home-based work. This “doughnut lady”, works almost all day long, to survive on her own in one of Chiang Mai’s poor downtown villages. With low investment cost, making doughnuts supports her daily subsistence and allows her to send some amount to her parents. She bought the oven through a loan from “One Million Baht Village Development Fund” but the oven is not used as she cannot afford to buy the materials necessary to complete the production process, which is very expensive compared to earnings from her doughnut orders.

Homeworkers are facilitated to organize into groups of <10, elect leaders and have clear operating objectives. They receive assistance under the ‘*One Tambon One Product*’ (OTOP) Project

The OTOP committee involves experts to assist homeworkers to improve the quality of their products. Homeworkers are guided to organize themselves, design name cards, develop brand names for their products and create niche markets. Even name cards evolve from simple to informative and attractive ones, reflecting the gradual increase in capability of homeworkers.

ICT Structures in the Community

The radio and television are constant companions of the homeworkers. They provide entertainment and information and are a source of learning. However, many programmes reinforce images of the women as the ‘martyr’ for the happiness and well-being of her husband and children.

Telephones, fixed or mobile are available everywhere in Bangkok, Chiangmai and Khonkaen. The public phones are accessible to those who do not own phones. The yellow sign in a shop in Chiangmai, advertises the availability of pre-paid cards for mobile phones. Such shops are common. All homeworkers in the study have access to phones and use them for their work. Verbal calls are more popular than Short Messaging.

Activities to Address Gender Equality and Empowerment Issues
Promotion of Awareness of Gender Gaps and Acceptance of Need for Change

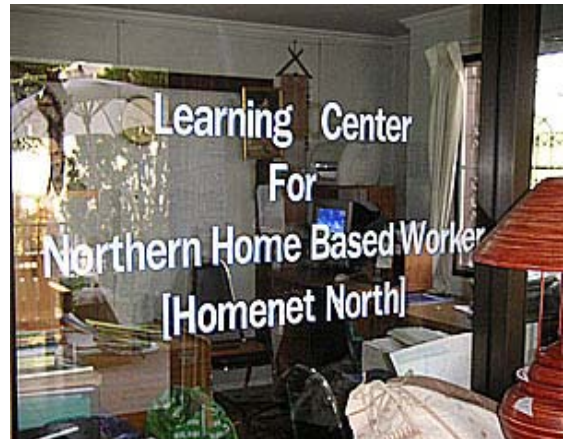
Homeworkers unable to meet requirements of government to organize, have to work for others or become marginalized without the same benefits as groups.

Homeworkers often sacrifice their own leisure and rest for the family's needs and wants. The nylon bag weaver believes that it is culturally obligatory for her to wait up for her taxi driver husband who comes home at 1 or 2 a.m. every night. She makes her bags while waiting for him, not even willing to nap even though she is exhausted.

Action towards ICT enabled Home-based Work

Homenet's learning centre based in Chiangmai, conducts activities to help the single homeworkers improve their production skills: dyeing, coloring, marketing
Prae Pran Shop an NGO showroom of the Weaving Group in Khonkaen also conducts training on dyeing, colouring, marketing. Much of this information is sourced from the internet.

Resolving the Technology Question

In this Chiangmai community radio station, a volunteer DJ clicks the computer mouse to surf the Internet and look for interesting information that would provide new knowledge and entertainment for the community including homeworker groups. Homeworkers can advertise for workers and put out orders for products over the radio.

Using the telephone to contact contractors or group and network members is common among heads of homeworkers' groups. At the meeting, they learn and share all kinds of information among their network to help simplify both the production and improve their family life.

Preventing Marginalisation of Women in the Labour

When she lost her job during the Asian Financial Crisis, she contemplated suicide. With the encouragement of relatives and friends, she ventured into pottery making, combining traditional skills with innovative designs to create value-added high quality 'Benjarong' pottery.

CITATIONS

- Ames, Angeline and Todd Ames. 2001. Women's Poverty, Social Welfare, and State-Economic Development Policies in Northern Thailand. Working paper for International Sociological Association Conference on Poverty, Social Welfare, and Social Policy. [http://www.uniovi.es/Congresos/2001/RC19/papers/ames_A&T/pdf, accessed 12 May 2005]
- Arunyawej, Wilasinee. 2003. An Evaluation of Homeworkers Group: A Case Study of Nakhon Si hammarat Province, Thesis Master of Economics Bangkok: Kasetsart University. (In Thai)
- Chasombat, Pradit. 1999. Appropriated Models for Developing Homeworkers, R&D Report, Bangkok: Faculty of Economics Kasetsart University. (In Thai)
- Chulalongkorn University Social Research Institute. 2002. Outsourcing of Manufacturing to Household: Home-based work in Thailand, Bangkok: Chulalongkorn University Social Research Institute.
- Department of Industrial Promotion, Belgium Associated Development Centre and CARE. 2000. Off-Farm Job Creation Project –OJC: Self Evaluation Report. Bangkok: Ministry of Industry. (In Thai)
- ILO Bangkok Area Office, ILO East Asia. 2002.
- Multidisciplinary Advisory Team and HomeNet Thailand. Impact of the Economic Crisis on Homeworkers In Thailand / HomeNet Thailand. [URL: <http://labourdoc.ilo.org/cgi-bin/Pwebrecon.cgi?v1=5&ti=1,5&SAB1=homeworkers&...> accessed : 6 January 2005]
- Na Lamphun, Bundit and Nittaya Nualsiri. 1999. Database Survey on the Number, Situation, and Problems of Homeworkers in the Upper North of Thailand, *Asian-Pacific Newsletter* 2: 34-35. [<http://www.ttl.fi/Internet/English/Information/Electronic+journals/Asian-Pacific+Newsletter/1999-02>, accessed 12 May 2005]
- Office of National Statistics and Ministry of Information and Communication Technology. 2002. Year 2002 Home Work Survey, Bangkok: Office of National Statistics. (In Thai)
- Rakawin, Leechanawanichpan, 1997. Homeworkers' Attitude Toward the Draft Policy on Promotion and Protection of the Homeworkers: A Case Study of the Homeworkers in the Garment Industry in Dindaeng District, Bangkok. Thesis Master of Political Science. Bangkok: Kasetsart University. (In Thai)
- Soonthorndhada, Amara and Sirinan Kittisuksathit. 2004. Promoting Rural Women's Economic Leadership: A Case Study on Participation in Income Generating Activities in Kachanaburi. Bangkok : Institute for Population and Social Research Mahidol University. (In Thai)
- Srikajorn, Daonoi. 2004. Supporting Potential Exporters: A Case Study of The Northern Home-based Workers Network, Thailand, Paper prepared for project 'Supporting Potential Women Exporters' CTI 34/2003 T, APEC Committee on Trade and Investment September 2004. [http://www.nsi-ns.ca/english/pdf/women_exporters_thailand.pdf. Accessed 12 May 2005]
- Wajcman, Judy, 1991, *Feminism Confronts Technology*, Cambridge, Polity Press.